

Alþingi
Erindi nr. P 133/1655
komudagur 13.4.2007

Alþingi
Umhverfisnefnd
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

12. apríl 2007

Efni: Umsögn um frumvarp til skipulagslaga (661. mál), frumvarp til laga um mannvirki (662. mál) og frumvarp til laga um breytingu á lögum um brunavarnir, nr. 75/2000, með síðari breytingum (663. mál).

Samtök atvinnulífsins, Samorka – Samtök orku- og veitufyrirtækja, Samtök atvinnurekenda í raf- og tölvuiðnaði (SART), SVP – Samtök verslunar og þjónustu og Samtök iðnaðarins skiluðu sameiginlegri umsögn um ofangreind frumvörp á vinnslustigi til umhverfisráðuneytisins með bréfi sem dagsett er 7. september 2006. Fylgir umsögn sú bréfi þessu enda eru margar athugasemdanna í því enn í fullu gildi þótt sumar þeirra eigi ekki lengur við.

Í frumvörpum þeim sem lögð voru fyrir Alþingi var að finna umfangsmiklar breytingar frá því samtökin fjölluðu um þau á fyrri stigum. Við frumvörpin eru því gerðar eftirtaldar athugasemdir við meginatriði:

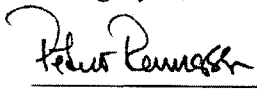
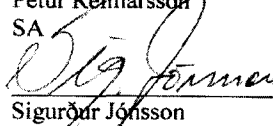
1. Miklum vonbrigðum er lýst með að engin ákvæði er að finna um byggingarvörur í frumvarpi til laga um mannvirki. Samtökin telja að einn meginbætur við Byggingarstofnun eins og gert var ráð fyrir að sú stofnun yrði byggð upp var að þar yrði að finna á einum stað þekkingu og faglega umfjöllun um öll svið byggingarmála. Samtökin lýsa yfir eindregnum stuðningi við að bætt verði inn í frumvarpið svipuðum ákvæðum og áður var að finna í sérstökum kafla um viðskipti með byggingavörur.

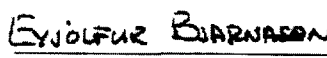
2. Samtökin telja óeðlilegt að kljúfa málaflökkinn í tvennt á milli Byggingarstofnunar og Neytendastofu. Það er eindregin ósk ofangreindra samtaka að Byggingarstofnun verði sú opinbera stofnun sem fer með málaflökkinn allan og í heild og heyrir undir umhverfisráðuneytið. Annað býður upp á tvöfalt kerfi, misskilning, óvissu, aukinn kostnað og óhagræði.

3. Í fyrri drögum og í frumvarpinu nú er gert ráð fyrir að dreifikerfi orku-, vatns- og fráveitna falli undir löggin. Á það er bent að dreifikerfin eru sérleyfisskyld og því ekki í samkeppnisumhverfi. Því er það eindregin ósk að þessi kerfi falli ekki undir löggin fremur en vegir og hafnir sbr. 2. gr. frumvarps um mannvirki.

Samtökin treysta því að þau fái frumvörp þessi aftur til umsagnar áður en þau verða að lögum og áskilja sér rétt til að gera athugasemdir við einstakar greinar þeirra.

Virðingarfyllst,

Pétur Reimarsson
SA

Sigurður Jónsson
SVP

Guðlafur Skúlason
Samorka

Eyjólfur Bjarnason
SI

Ásbjörn Jónsson
SART

Afrit sent: Umhverfisráðuneytið, Skuggasundi 1, 150 Reykjavík
Iðnaðar- og viðskiptaráðuneytið, Arnarhvíli 150 Reykjavík

Umhverfisráðuneytið
Skuggasundi 1

150 Reykjavík

7. september 2006

Efni: Umsögn um frumvarp til skipulagslaga og frumvarp um mannvirki

Vísað er til bréfs ráðuneytisins dagsett 30. júní sl. (UMH 06060162/0012) þar sem óskað er umsagnar um tvö lagafrumvörp þ.e. um frumvarp til skipulagslaga og frumvarp til laga um mannvirki. Jafnframt er vísað til samskipta við Ingimar Sigurðsson, skrifstofustjóra í umhverfisráðuneytinu, þar sem fram kom að ekki yrðu gerðar athugasemdir við það að umsögn Samtaka atvinnulífsins bærst ráðuneytinu fyrstu vikuna í september.

Samtök atvinnulífsins, Samtök iðnaðarins, SVP-Samtök verslunar- og þjónustu, Samtök atvinnurekenda í raf- og tölvuiðnaði (SART) og Samorka (Samtök raforku-, hita-, vatns- og fráveitna) skila hér með sameiginlegri umsögn um frumvörpin en áskilja sér rétt til að koma fram með frekari athugasemdir á síðari stigum. Vegna þess að með þeim frumvörpum sem hér er fjallað um eru allar veituframkvæmdir í fyrsta sinn gerðar byggingarleyfisskyldar mun Samorka auk þess skila sérstakri umsögn þar sem fjallað verður nánar um þau áhrif sem frumvörpin munu hafa á starfsemi veitna í landinu.

Samtökin telja að sú stefnumörkun, sem í frumvörpunum felst, í meginatriðum vera til mikilla bóta. Sérstaklega er því fagnað að skilja eigi að hina pólitísku stefnumörkun sem felst í frumvarpi til skipulagslaga og faglegri og tæknilegri útfærslu mannvirkja sem felst í frumvarpi til laga um mannvirki. Einnig er það framfaraskref að Byggingarstofnun skuli vera faglegur samræmingaraðili alls byggingaefirlits í landinu og það tryggt að útfærslur séu ekki mismunandi eftir því hvaða embætti byggingafulltrúa fjallar um málin og að unnt verði að leita eftir faglegri þekkingu á þessu sviði á einum stað. Mikilvægt er einnig að gerð skuli krafa um að allir eftirlitsaðilar skuli faggiltir. Jafnframt er til bóta að verkaskipting aðila skuli skýrð og ábyrgð sömuleiðis.

Að þessu sögðu eru gerðar alvarlegar athugasemdir við nokkur lykilatriði frumvarpanna:

Veitur

Miklum efasemdum er lýst við að allar veituframkvæmdir skuli gerðar byggingarleyfisskyldar og að þær verði að sæta öryggis- og lokaúttektum byggingarfulltrúa. Á það er bent að allar heimtaugar rafveitna, hitaveitna og vatnsveitna eru eign viðkomandi veitufyrirtækja og sama á einnig við um fjarskiptalagnir. Að gera allar framkvæmdir og breytingar á þessum veitum byggingarleyfisskyldar eins og lesa má úr 2.gr., 3.gr. og 8. gr. frumvarps til laga um mannvirki er öldungis fráleitt.

Bent er á að verk þessi skipta þúsundum á ári hverju og eitt fyrirtæki sem haft var samráð við um gerð þessarar umsagnar telur að byggingarleyfisskyld verk á sínum vegum gætu verið töluvert á þriðja þúsund á ári hverju. Flestum veitum er skylt að leggja heimtaugar á sínum starfssvæðum þar sem þær hafa að auki einkarétt til starfa og að kostnaður við byggingarleyfi vegna þessa með tilheyrandi úttektum og samþykktum getur kostað upphæðir sem hlaupa hugsanlega á hundruðum milljóna króna.

Kostnaður þessi mun leggjast á notendur veitnanna, almenning og atvinnulíf og getur leitt til þess að gjald fyrir lagningu heimtaugar hækki um tugi prósent. Mikilvægt er að hugað verði að skilgreiningum ýmsum er tengjast veitunum og þær samræmdar því sem er í öðrum lögum og bent á misvisandi notkun á hugtökunum „holræsi“ og „fráveitur“.

Því er skorað á ráðuneytið að endurskoða sérstaklega þau atriði er snúa að veitum og hafa samráð við veitufyrirtækin áður en frumvarpið verður lagt fram á Alþingi en ekki verður séð að slíkt samráð hafi átt sér stað enn þá. Mjög mikilvægt er að sem mest verði byggt á innra starfi og gæðakerfi fyrirtækjanna og úrtaksskoðunum beitt. Mikil ánægja hefur verið með þróun rafmagnsöryggismála á síðustu árum og hafa flestar stærri veitur verið að innleiða gæðakerfi í sínum rekstri til að tryggja gæði og öryggi.

Byggingareftirlit og byggingaröryggisgjald

Samtökin leggja áherslu á að allt byggingareftirlit verði fært út á markaðinn þar sem einkareknar faggiltar skoðunarstofur keppa sín á milli undir yfirumsjón Byggingarstofnunar. Engin ástæða er til að vera með blandað kerfi þar sem einkaaðilar eru að keppa við opinbera embættismenn. Slíkt býður upp á hættu á mismunun og óeðlilegt er einnig að selja Byggingarstofnun og byggingarfulltrúum sjálfðæmi um hvort þessir aðilar sinni byggingareftirliti heldur á meginreglan að vera sú að þetta eftirlit sé í einkarekstri.

Andstöðu er lýst við álagningu byggingaröryggisgjalds eins og gert er ráð fyrir í frumvarpinu. Slíkt gjald mun hækka byggingarkostnað í landinu og greiðast af almenningi og atvinnulífi. Verði slíkt gjald lagt á í tolli er grundvallaratriði að það verði ekki til að bjaga samkeppni og veita tilteknum vörum forskot á kostnað annara. Nánast er útilokað að sjá fyrir alla möguleika sem upp geta komið og mjög erfitt verður að tryggja jafnræði í raun. Sem dæmi má nefna húseiningar (innlendar eða innfluttar) geta borið gjald að fullu en vinna sem unnin er á byggingarstað við sambærilega smíð ber ekki gjald.

Á það er bent að samkvæmt heimasíðu Brunamálastofnunar voru tekjur hennar á síðasta ári um 215 mkr og hagnaður um 70 mkr (40 mkr 2004) og að tekjur Neytendastofu af rafmagnsöryggismálum eru taldar vera um 180 mkr á sama tíma. Þannig eru heildartekjur ríkisins vegna starfsemi þeirrar sem ætlunin er að færa undir Byggingarstofnun líklega nálægt 400 mkr. Auk þessa má benda á að ríkið hefur nú verulegar tekjur af vörugjöldum af byggingarvörum (lauslega áætlað allt að 2000 mkr á ári) þannig að innheimt gjöld af atvinnugreininni eru því langt umfram þann kostnað sem ætlunin er að leggja til Byggingarstofnunar. Það er því nauðsynlegt að fyrirhuguð gjaldtaka verði metin með hliðsjón af þeim gjöldum sem þegar eru lögð á atvinnugreinina.

Rafmagnsöryggi

Á undanförmum árum hefur verið mikil sátt um þróun eftirlits með rafmagnsöryggi. Hið opinbera eftirlit hefur byggt á úrtaksskoðunum þar sem tekið hefur verið mið af innra starfi fyrirtækjanna og árangurs þeirra í fyrri úttektum. Eftir því sem fyrirtækin standa betur að sínum málum hefur verið dregið úr ytra eftirliti. Mikilvægt er að við þessu verði ekki hróflað. Engin leið er að átta sig á því í frumvarpi til laga um mannvirki hvernig ætlunin er að þessum málum verði fyrir komið í framtíðinni og nauðsynlegt að skýrt verði á um það kveðið í frumvarpinu.

Þá skal tekið fram að efasemdir eru meðal rafverktaka um þá ráðstöfun að flytja rafmagnseftirlit frá Neytendastofu til Byggingarstofnunar og jafnframt er þess eindregið óskað að haft verði samráð við samtök rafverktaka (rafmagnsiðnaðinn) við áframhaldandi vinnslu frumvarpsins.

Byggingarstjórn

Í frumvarpi að lögum um mannvirki er gert ráð fyrir því að um þrjá flokka byggingarstjóra sé að ræða þar sem heimildir til að starfa sem byggingarstjóri í hverjum flokki fyrir sig fari eftir menntun og reynslu og að það tengist tegund og stærð framkvæmdanna. Það er skoðun samtakanna að réttara sé að hafa einn flokk byggingarstjóra og láta aðila markaðarins um að velja sér hæfa byggingarstjóra. Vafi getur leikið á í hvaða flokki ákveðin framkvæmd á heima og ekki liggur t.d. ljóst fyrir hvaða munur er á „einföldu atvinnuhúsnæði“ sem fellur undir 1. tl. 26. gr. frumvarpsins og öðru atvinnuhúsnæði sem fellur undir 3. tl. sömu gr.

Þá er mótmælt því að tæknimenntaðir einstaklingar fái einungis að starfa við byggingarstjórn skv. 1. og 3. tl 26. gr. hafi þeir hlotið viðurkenningu Byggingarstofnunar sem hönnuðir aðal- eða séruppdráttar. Samtökin telja óraunhæft að gera þá kröfu til byggingarstjóra að þeir hafi viðurkenningu sem hönnuðir enda er stór hópur tæknimanna sem starfar aldrei inn á verkfræðistofu við hönnun heldur fer beint út í verktakafyrirtæki og starfar þar við stjórnun framkvæmda. Þessi krafa er heldur ekki gerð til þeirra sem falla undir 4. mgr. 27. gr. og skapast þannig misræmi sem ástæðulaust er að efna til.

Önnur atriði

Lagt er til að sett verði á laggimar fagråd atvinnulífs og Byggingarstofnunar á svipaðan hátt og gert er ráð fyrir í 35. gr. laga nr. 91/2006 um mælingar, mæligrunna og vigtarmenn. Fagráðið veiti atvinnulífi og stjórnvöldum ráðgjöf á þessu sviði og fjalli um drög að stjórnvaldsfyrirmælum og gjaldskrá. Einnig má benda í þessu samhengi á fjarskiptaráð sem starfar skv. lögum um fjarskipti sbr. reglugerð nr. 464/2006.

Mikilvægt er að frestur sá sem veittur er til að hefja framkvæmdir skv. 15. gr. frumvarps til skipulagslaga verði lengri en 12 mánuðir. Bent er á að hér getur verið um mjög umfangsmiklar framkvæmdir að ræða þar sem ljúka þarf hönnun og fjármögnun eftir að leyfi hefur verið gefið út. Auk þess getur kæra til úrskurðarnefndar skipulags- og byggingarmála seinkað því um marga mánuði að framkvæmdaleyfi liggi fyrir í raun. Lagt er til að umræddur frestur verði lengdur í a.m.k 2 ár. Sama á einnig við um frest til að hefja framkvæmdir skv. frumvarpi til laga um mannvirki.

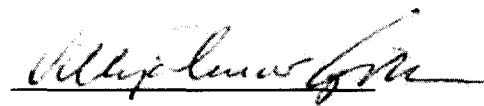
Á undanförunum árum og áratugum hefur svokallað CE-kerfi verið að ryðja sér til rúms í Evrópu og er mikilvægt að hér á landi verði ekki farið hraðar í þróun kerfisins en almennt á sér stað í Evrópu.

Að lokum

Samtökin fagna því að hafa fengið tækifæri að tjá sig um frumvörpin á þessu stigi og lýsa sig reiðubúin til frekara samráðs um málið. Það er sérstaklega mikilvægt vegna þess að frumvörpin eru ekki fullnunn og í þau vantar lýsingu á þeim lagaákvæðum sem falla eiga brott og ekki er unnt að sjá fyrir breytingar sem frumvörpin geta haft í för með sér nema það liggi fyrir. Ekki fylgir heldur með mat á frumvörpunum samkvæmt lögum um opinberar eftirlitsreglur frá 1999 og þeim kostnaði sem fyrirhuguðum breytingum fylgja og það gerir torvelt að sjá fyrir afleiðingar frumvarpanna.

Virðingarfyllt,

Samtök atvinnulífsins

Samtök iðnaðarins

SART – Samtök atvinnurekenda í raf og tölvuiðnaði

Samorka

SVP – Samtök verslunar og þjónustu

